

4.2. Forbudspåtegning af de bundne aktiver.

Som nævnt ovenfor er ikke-erhvervsdrivende fondes bundne kapital principielt urørlig. Denne rådighedsindskrænkning skal i videst muligt omfang sikres ved forbudspåtegning (prohibering) af fondenes aktiver, dvs. ved notering, tinglysning eller på anden måde, jf. fondslovens § 9, stk. 3.

Hovedparten af de ikke-erhvervsdrivende fonde har deres obligationer og pantebreve m.v. indskrevet i depot i en godkendt forvaltningsafdeling i et pengeinstitut eller - for så vidt angår obligationer - på en konto i et realkreditinstitut. Depotet, henholdsvis indskrivningskontoen, er i så fald forsynet med en påtegning om, at der ikke uden fondsmyndighedens samtykke kan rådes over aktiverne ved salg eller pantsætning eller på anden måde, medmindre der er tale om ombytning, jf. Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 97 af 15. marts 1985, § 15, stk. 1. Er obligationerne ikke anbragt i depot eller i et realkreditinstitut forsynes den pågældende fonds konto i Værdipapircentralen med den nævnte forbudspåtegning, jf. bekendtgørelsens § 15, stk. 2.

Kontante midler, der fremkommer ved bl.a. udtrækning af obligationer eller afdrag på eller indfrielse af pantebreve eller gældsbreve m.v., skal indsættes på en særskilt konto i et pengeinstitut med henblik på genanbringelse hurtigst muligt, jf. den ovenfor nævnte bekendtgørelses § 3. Også denne »§ 3-konto« skal være forsynet med forbudspåtegning.

4.3. Anvendelse af overskud.

Fondsloven bygger bl.a. på en grundlæggende sondring mellem den bundne kapital, der principielt er urørlig, og afkastet af den bundne kapital, som derimod - efter fradrag af administrationsudgifter, skattebetaling m.v. - skal anvendes til opfyldelse af fondens formål.

Der kan ikke opbygges en »fri« kapital, som bestyrelsen kan anvende når den vil, idet det kun er tilladt at spare overskud op til senere år, hvis det er af betydning for varetagelsen af fondens formål.

Bestyrelsen kan foretage rimelige henlæggelser af overskuddet til konsolidering. I praksis accepterer fondsmyndigheden normalt henlæggelser på op til 25% af overskuddet. Henlæggelser indgår i den bundne kapital og kan således ikke uddeles på et senere tidspunkt.

Reglerne om anvendelse af overskud findes navnlig i fondslovens § 29.

Efter fondslovens § 30 kan fondsmyndigheden efter forhandling med bestyrelsen pålægge bestyrelsen at uddele enten mere eller mindre, hvis uddelingen

størrelse må antages at indebære fare for en krænkelse af fondens vedtægt.

5. Lovforslagets udformning.

5.1. Justitsministeriet har i overensstemmelse med Skatteudvalgets ovenfor nævnte tilkendegivelse overvejet, hvordan de fondsretlige regler mest hensigtsmæssigt kan udformes, således at ikke-erhvervsdrivende fonde kan få almindelig adgang til at uddele kursgevinster af den bundne kapital og dermed mindske eller helt eliminere den nyindførte kursgevinstbeskatning.

Det må nævnes, at en adgang til at uddele aktiver svarende til kursgevinster af den bundne kapital ikke kan gennemføres uden i et vist omfang at bryde med fondslovens grundlæggende princip om, at bestyrelsen ikke må råde over en fonds bundne kapital til uddeling, medmindre stifteren har bestemt andet i vedtægten.

I den forbindelse må det endvidere nævnes, at en almindelig praksis, hvorefter fondene uddeler beløb svarende til kursgevinster af den bundne kapital, vil kunne medføre, at fondene på længere sigt bliver mindre velkonsoliderede, bl.a. fordi de i nogle år vil kunne lide nettokurstab.

Den ændrede udformning af fondslovens § 9 m.v., som er indeholdt i dette lovforslag, er imidlertid efter Justitsministeriets opfattelse den bedste løsning, såfremt man ikke ønsker at undtage ikke-erhvervsdrivende fonde fra den generelle kursgevinstbeskatning.

5.2. For at mindske risikoen for udhuling af fondenes kapital, foreslås det, at fondsbestyrelsen kun må uddele beløb svarende til det foregående regnskabsårs nettokursgevinster (kursgevinster minus kurstab). Bestyrelsen kan således kun uddele, hvis fonden i det foregående regnskabsår har vundet mere på de bundne aktiver end den har tabt.

Uddelinger har efter skattelovgivningens regler skattemæssig virkning for det indkomstår, hvor fonden endeligt har forpligtet sig overfor modtageren. Forpligtelsen vil have skattemæssig virkning, selv om beløbet ikke er endeligt fastsat. Fonde med almenvelgørende eller på anden måde almennyttige formål har endvidere mulighed for med skattemæssig virkning for det pågældende indkomstår at foretage hensættelser til senere uddeling til konkrete almenvelgørende eller på anden måde almennyttige formål efter indkomstårets afslutning. Beslutningen om hensættelse skal være truffet inden fonden indgiver selvangivelse for det pågældende indkomstår.